

Daniel Łazuga
d.lazuga@redukcja.pl
Internetowy serwis pedagogiczny Reeducacja.pl
Warszawa

Reeducacja.pl

– media w służbie edukacji, czyli budowanie społecznej świadomości o trudnościach w nauce

Badania pokazują, że w Polsce od wielu lat na wysokim poziomie utrzymuje się liczba uczniów posiadających specyficzne trudności w nauce. Czy na równie wysokim poziomie znajduje się wiedza rodziców oraz nauczycieli w tym zakresie? Czy nowe media, w tym przede wszystkim Internet, ułatwiają im szybkie zdobycie odpowiednich informacji i kontaktów?

Pojęcia takie, jak dysgrafia, dyskalkulia, dysortografia, czy powszechnie używana dysleksja są znane raczej każdemu. Szczególnie ten ostatni termin dość często pojawia się wśród nauczycieli, rodziców, jak również uczniów – zwłaszcza, gdy na horyzoncie ukazuje się widmo ważnego egzaminu, czy to szóstoklasisty, gimnazjalnego, czy też maturalnego. Ogólne definicje z pewnością są mniej lub bardziej znane, ale czy wystarczająca jest znajomość tej problematyki? Wydaje się, że nie do końca. Jedni bagatelizują problemy z tym związane, innym z kolei wydaje się, że zdobycie pozytywnej opinii poradni w tej kwestii rozwiązało już wszelkie trudności dziecka w szkole i tym samym – o zgrozo – zwalnia ich z konieczności podejmowania dalszej, często bardzo żmudnej pracy w tym obszarze. Aby unikać takich sytuacji bardzo ważne jest zgłębianie zagadnień przez nauczycieli i rodziców nt. przyczyn niepowodzeń szkolnych. W pierwszej kolejności to właśnie od tych osób zależy odpowiednia ocena i umiejętność dostrzegania pojawiających się problemów. Dzięki temu zwiększają się szanse na wczesne podjęcie stosownych działań, mających na celu poprawę zaistniałej sytuacji.

Skala problemu

Uznaje się, że w Polsce dysleksja rozwojowa występuje u ok. 10% populacji, z czego u ok. 4% w postaci głębokiej [Bogdanowicz, 2002, s. 9]. Potwierdzają to dane Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, z których wynika, że do 2005 roku liczba uczniów dyslektycznych systematycznie wzrastała, bowiem o ile w 2002 roku stan ten wynosił – 7,1%, w 2003 r. – 7,7%, w 2004 r. – 8,7%, to już w 2005 r. odsetek uczniów z dysleksją wynosił 9,3% populacji. W latach 2007 i 2008 odsetek ten wynosił ogółem 9,23 % i 9,25%. Porównanie według segmentów w latach 2008 i 2009 przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Uczniowie przystępujący do egzaminów w roku 2008 i 2009

	szkoła podstawowa		gimnazjum	
	2008	2009	2008	2009
uczniowie bez dysleksji	376 826	364 787	428 717	409 021
uczniowie z dysleksją	37 256	36 100	44 878	42 788
RAZEM:	414 085	400 887	473 595	451 809
% udział uczniów z dysleksją w liczbie uczniów ogółem:	9,00%	9,01%	9,48%	9,47%

Szkoła Podstawowa – sprawdzian szóstoklasisty; Gimnazjum – egzamin gimnazjalny

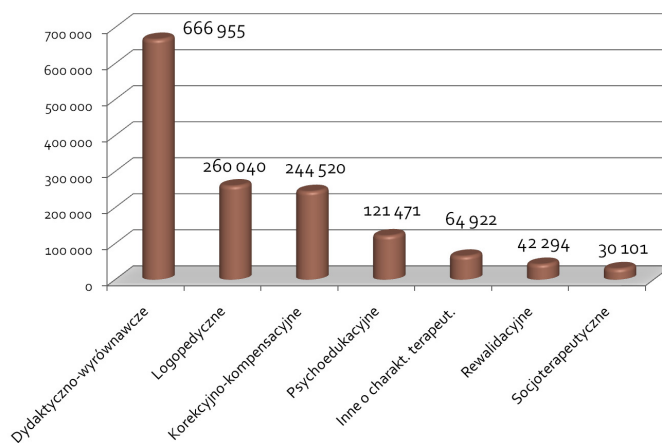
Źródło: Centralna Komisja Egzaminacyjna, 2009

W raporcie CKE zwrócono szczególną uwagę na fakt utrzymującego się zróżnicowania występowania dysleksji między poszczególnymi województwami. W 2009 r. najwięcej uczniów dyslektycznych odnotowano w województwie pomorskim, tj. 15,5% (rok wcześniej 15,4%), natomiast najmniej w podkarpackim, tj. 6,6% (wzrost o 0,5% w stosunku do roku 2008). Autorzy opracowania wyrażają niepokój nie tyle nierównym rozkładem udziału uczniów dyslektycznych w poszczególnych województwach, co wyraźnym zróżnicowaniem rozkładu występowania uczniów dyslektycznych w powiatach. Główne przyczyny upatrywane są m.in. w nierównym dostępie do diagnozy psychologiczno-pedagogicznej oraz ciągle niewielkiej wiedzy rodziców/opiekunów z małych miejscowości, czy też ze wsi na temat dysleksji.

Oczywiście dysleksja nie jest jedyną przyczyną wpływającą na stopień przyswajania wiedzy. Równie istotne są zagadnienia dotyczące trudności w uczeniu się matematyki (dyskalkulii), zaburzeń mowy, czy zachowania. Dla przykładu problem jąkania dotyka ok. 4% Polaków, z czego zdecydowaną większość stanowią osoby do lat 15. Poważna jest również skala problemu dzieci z ADD i ADHD, która szacowana jest na 3-5% ogólnej populacji uczniów.

Jedną z wielu form pomocy są organizowane w szkołach różnorodne zajęcia wyrównawcze. Z danych Ministerstwa Edukacji Narodowej wynika, iż w roku szkolnym 2009/2010 w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych (organizowanych dla uczniów, u których stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające uzyskanie osiągnięć wynikających z podstawy programowej dla danego etapu edukacyjnego) udział wzięło ogółem ponad 240 tys. osób. Z roku na rok sukcesywnie wzrasta także liczba uczniów uczestniczących w zajęciach logopedycznych, która przekroczyła 260 tys. uczniów w roku szkolnym 2009/2010. Szczegółowe dane statystyczne zostały zaprezentowane poniżej.

Wykres 1. Uczniowie uczestniczący w zajęciach w roku szkolnym 2009/2010

Źródło: Ministerstwo Edukacji Narodowej, Warszawa 2010

Warto wspomnieć, że problemy w nauce są niekiedy wynikiem nieprawidłowego przebiegu ciąży i porodów. Mogą one tym samym powodować drobne zmiany struktury centralnego układu nerwowego, a tym samym zaburzenia rozwoju funkcji stanowiących podstawę nabywania złożonych czynności, do których należą m.in. czytanie i pisanie. [Bogdanowicz, 2002, s. 57]. Do innych przyczyn można zaliczyć m.in. brak właściwej stymulacji, wspierania rozwoju dzieci, u których występują drobne opóźnienia. Dzieci coraz mniej czasu poświęcają na prace manualne, tj. rysowanie, wycinanie, często brakuje im rozmowy z dorosłym oraz kontaktu z książką (czytanie przez rodziców), którą obecnie wypiera telewizja i komputer.

Omawiane zagadnienia cechuje złożoność i wieloaspektowość. Sukces w walce z trudnościami w nauce zależy od zaangażowania wielu grup społecznych i wzajemnego wsparcia – w pierwszej linii rodziców i nauczycieli, tak, by pomóc im w poszukiwaniu możliwości zapoznawania się ze specyfiką wybranych problemów. Zdobyta wiedza pozwoli m.in. uświadomić sobie, jak znaczące jest wspieranie wysiłków dziecka, stała i systematyczna pomoc oraz właściwa motywacja. W dobie Internetu pozyskanie odpowiednich informacji nie wydaje się skomplikowane, aczkolwiek wymaga poświęcenia czasu na odnalezienie wartościowych materiałów merytoryczno-dydaktycznych.

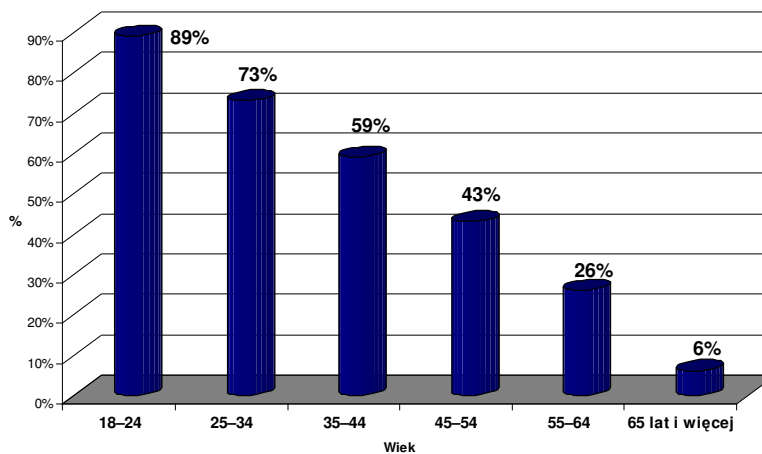
Niedoceniana siła Internetu

W ciągu ostatnich 10 lat staliśmy się świadkami rewolucji w dynamicznym rozwoju Internetu. Z niszowego kanału komunikacji stał się medium z powodzeniem konkurującym z innymi środkami masowego przekazu. Nikogo to raczej nie powinno dziwić, zważywszy na fakt, iż praktycznie tylko Internet dysponuje tak bogatymi możliwościami wyrazu. Synergia

dźwięku, obrazu i tekstu oferuje nową jakość komunikacji, w tym także nowe możliwości uczenia się.

Opublikowany przez CBOS i Gazeta.pl raport *Portret internauty* dostarcza wielu ciekawych informacji dotyczących aktualnych uwarunkowań korzystania z Internetu w Polsce. Najważniejsze w tym temacie pozostają niezmiennie dwa kryteria: wiek i wykształcenie. Z raportu wynika, że penetracja Internetu w różnych grupach rośnie z różną intensywnością – odsetek internautów wśród osób w wieku średnim i starszym jest wciąż znacznie niższy niż wśród młodzieży, jednak w ostatnich latach istotnie wzrósł. Pokolenie rodziców dogania pokolenie dzieci. Aktualną strukturę wiekową obrazuje poniższy wykres.

Wykres 2. Polacy w Internecie wg wieku

Źródło: Raport *Portret Internauty*, CBOS, Gazeta.pl, marzec 2009

Reedukacja.pl – ogólnopolska internetowa społeczność

Odpowiedzią na istniejące potrzeby ludzi zainteresowanych problematyką terapii pedagogicznej, zaburzeń mowy, czy też zaburzeń zachowania jest ogólnopolski internetowy serwis pedagogiczny **Reedukacja.pl** (www.reedukacja.pl).

Misją portalu jest budowanie społeczności internetowej zainteresowanej poszerzaniem wiedzy oraz wzajemną wymianą doświadczeń w zakresie trudności w uczeniu się, która powinna pomóc – szczególnie rodzicom i nauczycielom – w szybszym dostrzeganiu pojawiających się problemów u dzieci i młodzieży. Dzięki temu możliwe będzie świadome, a co za tym idzie bardziej skuteczne, **niesienie pomocy**. Podstawowym celem realizowanego projektu jest tworzenie internetowej platformy umożliwiającej **szybki** i **kompleksowy** dostęp do informacji, jak również ułatwienie szybkiego kontaktu ze **specjalistami** na terenie całego kraju. Wszystko po to, aby wzbogacać codzienną pracę z dziećmi wymagającymi profesjonalnego wsparcia.

Systematyzacja w Sieci jest niezwykle potrzebna, aby opanować panujący chaos. Reeducacja.pl obejmuje swoim zakresem szerokie spektrum zagadnień oraz posiada bogatą strukturę, w tym m.in. takie moduły, jak WIADOMOŚCI, TERMINOLOGIA, LITERATURA, MATERIAŁY DYDAKTYCZNE, SZKOLENIA oraz ZNAJDŹ SPECJALISTĘ. Ten ostatni to ogólnopolska wyszukiwarka specjalistów. Można tam znaleźć dane teleadresowe do publicznych i niepublicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, gabinetów logopedycznych i wielu innych, w tym także do wykładowców polskich uczelni. Niniejsza platforma jest doskonałym miejscem promocji i koordynacji różnorodnych inicjatyw podejmowanych przez liczne organizacje w różnych zakątkach Polski.

Aby zapewnić wysoki poziom merytoryczny Redakcja serwisu Reeducacja.pl nawiązuje współpracę z niezależnymi ekspertami, w tym przede wszystkim z wykładowcami polskich uczelni. Wartościowe informacje z całego kraju gromadzone są w jednym miejscu – dla wspólnego dobra. Dzięki temu dostęp do informacji jest prosty i szybki.

Razem możemy więcej

Szczególne znaczenie odgrywa tworzenie świadomej Wspólnoty, która czuje się odpowiedzialna za edukację coraz szerszego grona ludzi borykających się z problematyką niepowodzeń szkolnych u dzieci i młodzieży.

Mamy nadzieję, że aktywność w procesie tworzenia i wymiany wiedzy w Internecie będzie dla nas wspólnym celem. Pamiętajmy, że dzięki uczestniczeniu w procesie wymiany wiedzy otrzymujemy nowe źródło wsparcia oraz identyfikacji społecznej od innych osób uczestniczących w tym procesie.

Bibliografia

Bogdanowicz M.: *Ryzyko dysleksji: problem i diagnozowanie*. Wydaw. Harmonia, Gdańsk 2002

Dane statystyczne. System Informacji Oświatowej, MEN 2010

Portret Internauty. Raport CBOS, Gazeta.pl, marzec 2009

Osiągnięcia uczniów kończących szkołę podstawową w 2009 roku. Raport Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, Warszawa 2009

Osiągnięcia uczniów kończących gimnazjum w 2009 roku. Raport Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, Warszawa 2009